

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 592/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť F. N., Ž., zastúpeného advokátom Mgr. P. K., Ž., ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 8/2011 a jeho rozsudkom z 18. apríla 2012 v spojení s postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 6/2004 a jeho rozsudkom z 26. februára 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. septembra 2012 doručená sťažnosť F. N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d)

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 8/2011 a jeho rozsudkom z 18. apríla 2012 (ďalej aj „postup a rozhodnutie najvyššieho súdu“) v spojení s postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 6/2004 a jeho rozsudkom z 26. februára 2009 (ďalej aj „postup a rozhodnutie krajského súdu“).

2. Zo sťažovateľom podanej sťažnosti vyplýva, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 T 6/2004 z 26. februára 2009 bol uznaný vinným z pokračujúceho trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1 a 2 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 a iné. Najvyšší súd aj na odvolanie sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 T 8/2011 z 18. apríla 2012 o zmene rozsudku prvostupňového súdu, a to predovšetkým v časti týkajúcej sa uložených trestov a spôsobu ich výkonu, a to aj vo vzťahu k sťažovateľovi. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu, v ktorej k priebehu trestného konania vedeného aj proti jeho osobe poukázal na tieto podstatné skutočnosti:

„Na Krajskom súde v Žiline... a následne na Najvyššom súde SR... bolo vedené trestné konanie, mimo iného voči mojej osobe a to na podklade obžaloby podanej Krajskou prokuratúrou v Prešove... , pričom obžaloba je datovaná na deň 25. 05. 2004. Obžaloba bola podaná na základe výsledkov prípravného konania na podklade uznesenia MV SR zo dňa 12. 12. 2001, na základe ktorého mi bolo vznesené obvinenie, ďalej na základe uznesenia MV SR zo dňa 12. 02. 2003, ktoré následne bolo rozšírené pre ďalšie skutky, čo mi bolo oznámené prípisom MV SR zo dňa 19. 11. 2003.

Z uvedeného vyplýva, že odo dňa vznesenia obvinenia do dňa podania obžaloby uplynula doba takmer dva a pol roka, od podania obhajoby do dňa vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa uplynula doba takmer piatich rokov, od ústneho vyhlásenia rozsudku do dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia uplynula doba viac ako dva roky, od podania odvolania do dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku odvolacieho súdu viac ako 1 rok a 4 mesiace a od vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu do dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia takmer 4 mesiace.“

3. Sťažovateľ svoju argumentáciu týkajúcu sa namietaného porušenia ním označených základných práv a slobôd rozdelil do dvoch rovín.

3.1 V prvej rovine poukázal na zdĺhavý/prieťahový postup v jeho trestnej veci konajúcich súdov, ku ktorému uviedol:

„1. Dĺžkou trvania vyhotovenia a doručenia písomného vyhotovenia rozsudku odvolacieho súdu... boli porušené moje základné práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

2. Dĺžkou trvania vyhotovenia a doručenia písomného vyhotovenia prvostupňového rozsudku, ktorý bol dňa 26. 02. 2009 vyhlásený pričom mne ako obžalovanému a sťažovateľovi bol doručený až dňa 26. 04. 2011, teda viac ako dva roky od jeho ústneho vyhlásenia čím boli porušené moje základné práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl.48 ods. 2 a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

3. Dĺžkou trvania konania (tak prvostupňového ako aj odvolacieho), kedy od vznesenia obvinenia do doručenia písomného vyhotovenia rozsudku odvolacieho súdu uplynula doba takmer 11 rokov... bolo porušené moje základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

3.2 V druhej rovine poukázal na viaceré pochybenia v postupe a rozhodovacej činnosti konajúcich súdov, ku ktorým uviedol:

„1. Nerešpektovaním práva na obhajobu, spravodlivý proces a na súdnu a inú právnu ochranu, tak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdmi, kedy jeden z mojich obhajcov... nebol riadne a včas informovaný o všetkých úkonoch, hoci o to písomne požiadal, pričom tento môj obhajca bol odignorovaný tak v prípravnom konaní ako aj v konaní na súde prvého stupňa, keď mu nebola doručovaná obžaloba a ani prvostupňový rozsudok a ďalej neumožnením mne a mojím obhajcom oboznámiť sa so všetkými dôkazmi, ktoré boli súčasťou spisu a ďalej nevykonaním dôkazov navrhnutých v môj prospech, konaním súdov a orgánov činných v trestnom konaní v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku - zákona č. 141/1961 Zb. ... boli porušené moje základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3, 6 Ústavy... aj čl. 6 ods. 1, 3 písm. c), d) Dohovoru... a na spravodlivý

súdny proces podľa čl. 6 ods. 1, 3 písm. c), d) Dohovoru... a na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Mojou nezákonnou väzbou, kedy v priebehu prípravného konania som bol vzatý do väzby pre skutok, pre ktorý som následne nebol ani obžalovaný, ... boli porušené ustanovenia 67 TP vtedy platného, čím boli porušené moje základné práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 prvá veta a ods. 3 Ústavy... a podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru...“

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„1. Základné práva sťažovateľa F. N. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo na obhajobu podľa čl. 47 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR ako aj právo na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c), d) Dohovoru... a rovnako právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1, 3 písm. c) Dohovoru... boli postupom Najvyššieho súdu... vo veci vedenej pod sp. zn. 3 To/8/2011 a Krajského súdu... vo veci sp. zn. 3 T/6/2004 porušené.

2. Ústavný súd... zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu... 3 To/8/2011 zo dňa 18. 04. 2012 a rozsudok Krajského súdu... vo veci sp. zn. 3 T/6/2004 zo dňa 26. 02. 2009 a vracia vec súdu na ďalšie konanie, pričom zakazuje pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľa F. N. v ďalšom konaní a prikazuje ďalšie konanie bez porušovania základných práv sťažovateľa.

3. Sťažovateľovi F. N. sa priznáva finančné zadosťučinenie...

4. Sťažovateľovi F. N. sa priznáva náhrada trov konania...“

Zároveň sťažovateľ podal ústavnému súdu návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a krajského súdu:

„Ústavný súd SR odkladá vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozsudku KS Žilina 3 T/6/2004 v spojení s rozsudkom NS SR 3 To 8/2011 vo vzťahu ku sťažovateľovi a Krajskému súdu v Žiline ukladá, aby sa vo vzťahu k sťažovateľovi dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia a poškodenému Ing. V. B. ukladá, aby sa dočasne

zdržal výkonu oprávnenia mu priznaného právoplatným rozsudkom KS Žilina 3 T/6/2004 v spojení s rozsudkom NS SR 3 To 8/2011.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv

a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

II.A

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a najvyššieho súdu

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prejednanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu ktorých malo dôjsť postupom tak krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 6/2004, ako aj najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 8/2011 vrátane postupu orgánov činných v trestnom konaní, ktorých spoločným menovateľom mala byť podľa názoru sťažovateľa neprimeraná celková dĺžka konania v trvaní spolu 11 rokov. V sťažnosti uvádza: *„Poukazujem na skutočnosť, že dlhodobý stav právnej neistoty, v ktorej som sa dlhodobo nachádzal, jednak pre dĺžku konania (takmer 11 rokov) a jednak preto, že vyhotovenie písomného prvostupňového rozsudku a jeho následné doručenie trvalo viac ako*

2 roky a následné odvolacie konanie trvalo viac ako jeden rok a rovnako z dôvodu, že mi dlhodobo a opakovane bolo upierané právo na obhajobu, mal nepriaznivý vplyv aj na môj zdravotný stav aj na moju psychiku, na moju rodinu ako aj blízke okolie, tak z oblasti súkromného života, ako aj podnikania, ako aj na ich vzťah ku mne, pretože vedené konanie ma pred nimi dlhodobo stavalo do nepriaznivého svetla.

Som presvedčený, že za týchto okolností sa vyžaduje nielen vyslovenie porušenia práva ale aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako prostriedku na dovršenie ochrany porušovaných základných práv mňa sťažovateľa.“

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (m. m. I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (napr. PL. ÚS 25/01).

12. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne čl. 6 ods. 1

dohovoru) sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota strán v trestnom konaní neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcich ďalších výrokov nastoľujúcich práva a povinnosti. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v konaní pred súdom, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty.

13. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj názor (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), že ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva/práv, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

14. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy v nadväznosti na vyslovenie porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru je teda to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k priet'ahom v konaní nedochádza, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

15. Sťažovateľ sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 12. septembra 2012 namietol priet'ahy v konaní a postupe tak krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, ktoré mu bolo doručené, ako sám uvádza v podanej sťažnosti 3. augusta 2012, pričom po tomto dátume už k žiadnemu ďalšiemu postupu všeobecných súdov nedochádza. Inými slovami, v čase keď sťažovateľ doručil ústavnému súdu svoju sťažnosť, v ktorej namietal porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo už konanie v merite jeho trestnej veci na označených orgánoch verejnej/súdnej moci právoplatne skončené, z čoho vyplýva logický záver, že v tomto čase už ku žiadnym priet'ahom v trestnom konaní nedochádzalo.

16. Zistený faktický stav bol vo vzťahu k obsahu sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v právoplatne skončených konaniach, s prihliadnutím na zmysel a účel ochrany týchto práv relevantný pre záver ústavného súdu, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto súvislosti neopodstatnená, čo v zmysle § 25 ods. 2 zákona ústavnom súde zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

17. V súvislosti s polemikou prednesenou sťažovateľom v tom smere, že „... rozhodnutie o priet'ahoch v konaní podľa zák. č. 757/2004 Z. z. nijakým spôsobom nerieši poskytnutie akéhokoľvek zadosťučinenia pre sťažovateľa za obdobie, kedy priet'ahy v konaní už trvali a existovali..., teda nerieši obdobie od začiatku porušovania práv sťažovateľa do skončenia trvania porušovania týchto práv, rieši len obdobie po rozhodnutí predsedu súdu do budúcnosti a ani nie tak vo vzťahu k sťažovateľovi ako skôr dovnútra súdu pri prijímaní opatrení voči konkrétnemu konajúcemu sudcovi. Obdobím trvania porušovania týchto práv vo vzťahu reparácie smerujúcej k sťažovateľovi a poskytnutím akéhokoľvek zadosťučinenia pre sťažovateľa za toto obdobie sa môže zaoberať výlučne Ústavný súd v konaní podľa zákona č. 38/1993 Z. z.“, ako aj v kontexte skúmania podmienok, ktorých splnenie je predpokladom toho, aby ústavný súd vôbec pristúpil k posúdeniu postupu orgánu verejnej moci v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nepredložil dôkaz, resp. neuviedol, že využil účinný prostriedok nápravy, ktorým mohol brojiť proti zdĺhavému, teda „priet'ahovému“ postupu súdov v jeho trestnej veci

konajúcich súdov. Takýmto prostriedkom bola sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) podaná predsedovi krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu. Zároveň sťažovateľ v čase pred podaním sťažnosti ústavnému súdu disponoval aj podobným účinným prostriedkom nápravy podľa § 55 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

18. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

19. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má/mal k dispozícii, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ich ústavný súd nezistil.

20. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných

do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci. Nesplnenie, resp. nedodržanie princípu subsidiarity postupom sťažovateľa, by zakladalo za predpokladu, ak by bola sťažnosť podaná ústavnému súdu v čase ešte prebiehajúcich súdnych konaní, dôvod na odmietnutie ním podanej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

21. Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

22. Ústavný súd ďalej poukazuje aj na skutočnosť, že sťažovateľ smeroval svoje sťažnostné námietky voči postupu a rozhodnutiu krajského súdu, pričom ten istý nárok na ochranu ústavnosti uplatnil aj v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 236/2011, v ktorom bola jeho sťažnosť uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 236/2011-11 zo 16. júna 2011 odmietnutá. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd by mal opätovne konať a rozhodovať vo veci, o ktorej už raz rozhodol, a to v citovanom konaní, v dôsledku čoho je sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti neprípustná pre prekážku rozhodnutej veci, a preto ústavný súd rozhodol o nej tak, že ju odmietol pre neprípustnosť [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

23. V závere svojej argumentácie ústavný súd vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 8/2011 v nadväznosti na sťažovateľom vytýkané pochybenie spočívajúce v zdĺhavom doručovaní rozhodnutia najvyššieho súdu – *„Písomné vyhotovenie rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 8/ 2011 mi bolo doručené dňa 3. 08. 2012 (tj. takmer 4 mesiace po vyhlásení uvedeného rozsudku) a teda až v tento deň som sa mohol oboznámiť s odôvodnením odvolacieho rozsudku...“*, poukazuje na svoje zistenia, z ktorých vyplýva, že spisový materiál bol z najvyššieho súdu doručený krajskému súdu 29. júna 2012 a napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu bolo obhajcom sťažovateľa Mgr. P. a Mgr. K. doručené 13. júla 2012 a samotnému sťažovateľovi 3. augusta 2012. Najvyšší súd vyhlásil svoje rozhodnutie na verejnom zasadnutí konanom 18. apríla 2012, na ktorom aj prerokoval podané odvolania obžalovanými vrátane sťažovateľa.

24. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej „ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04). Nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 92/03)]. V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

25. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti (bod 23) a v kontexte svojej citovanej rozhodovacej činnosti v predošlom období (bod 24) konštatuje, že najvyšší súd nebol počas posudzovaného obdobia absolútne nečinný, ale vykonával procesné úkony a iné úkony administratívneho charakteru smerujúce k úspešnej príprave verejného zasadnutia na prerokovanie podaných opravných prostriedkov, teda činnosť smerujúcu k odstráneniu stavu právnej neistoty, aj keď tento jeho postup, berúc ako poslednú lehotu doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu sťažovateľovi, trval celkovo vyše jedného roka, táto lehota nedosahovala takú dĺžku, ktorá by mohla byť aj s prihliadnutím na náročnosť trestnej veci sťažovateľa a postup najvyššieho súdu spojený s ustanovovaním náhradných obhajcov a komplikácie spojené s písomným predvolávaním strán v trestnom konaní podkladom na vyslovenie porušenia označených práv, pričom zohľadnením uvedených skutočností má svoje opodstatnenie. Z hľadiska komplexného posúdenia inkriminovaného obdobia ústavný súd teda konštatuje, že sťažovateľom namietaný postup najvyššieho súdu nemožno považovať za porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.B

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru postupom a rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu

26. V čl. 127 ods. 1 ústavy už spomenutý princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

27. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie krajského súdu v trestnej veci sťažovateľa, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozhodnutiu bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľ aj využil), a preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

28. K sťažnostným námietkam sťažovateľa týkajúcich sa porušenia jeho práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 a obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru v spojení s porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím (odvolacieho) najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahová stránka jeho námietok je naplnením dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

29. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Keďže proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho je možné zo sťažovateľom tvrdených pochybení v jeho postupe a rozhodovacej činnosti pri rozhodovaní v merite jeho trestnej veci podať dovolanie (§ 371 Trestného poriadku), právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa má najvyšší súd ako súd dovolací, čím bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

30. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, odklad vykonateľnosti rozhodnutia krajského súdu, priznanie finančného zadosťučinenia), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2012